

ЦИЈЕНА:
За Црну Гору на годину 8
круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну и
Херцеговину на годину 12 кр.
на по године 6 круна.
За све остале земље годишње
20 франка у злату, на по го-
дине 10 франка у злату.
Претплата се прима само у
годишњим и полугод. роковима.
Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: Алекса Мартиновић

Претплата се шаље поштом
само у злату, а не по
средно администрацији „Глас
Црногорца“ на Цетиње, а коме
је наручије, г. Вељу Рамада-
новићу, К. Ц. агенту у Нотор.
Дошао се шаље Уредништву.
Рукотис се не враћају.
За огласе плаћа се: за сва-
ку ријеч или за број од пет
цифара по 4 пара за први
пут, а за сваки даљи пут по
2 пара.

Дворске и дипломатске вијести.

— Вијести о стању здравља Њ. Кр. Височанства Књагиње Милене стижу из Рима све повољније. Њено Кр. Височанство нема огња већ никако и осјећа се у опште доста добро.

Римска „Tribuna“ доноси о Њеном Краљу. Височанству ову билешку:

Услови здравља Њ. Кр. В. Књагиње Милене бивају из дана у дан све бољи. Књагиња чини у пратњи Њ. В. Краљице Јелене чешће шетње по краљевским баштама, и њен изглед не одаје готово никакав знак болести.

При свему томе болест, од које Њено Кр. Височанство пати, проучава се и даље, и фотографије обољелог бубрега, добивене помоћу Рентгенових зрака, послате су на проучавање најчувенијим научњацима у Европи и затражено је њихово стручњачко мишљење.

И ако се поуздано може рећи, да се не ради о каквој тешкој болести, ипак није апсолутно искључена свака сумња, да ће се Књагиња прије или после морати подврћи лакој хирушкој операцији, која би ју очувала да поново не оболи.

Међутим, све су ово претпоставке, јер потоња ријеч у овом питању зависи од проф. Бастијанела. На сваки случај, Њ. В. Краљица Јелена изјавила је одлучну вољу, да Њ. Кр. В. Књагиња Милене не оставља Рим, док се потпуно не опорави.

— У недјељу вече био је у Св. Двору дине, који је Њег. Кр. В. Господар благоизволио дати у част дипломатског кора. На дине-у су били и наши министри г. г. Радовић, Ивановић и Церовић.

— Г. маркиз Андреа Карлоти од Рипарбела, изванредни посланик и опуномоћени министар кр. Италије на нашем Двору, отпутовао је на одсуство.

Г. проф. Николини, канцелијер, отправљаће послове посланства.

— У четвртак вече г. Петар Максимов, овд. царско-руски министар резидент, давао је вечеру на коју су били позвани наши министри, великодостојници и неки чиновници с госпођама. Иза вечере била је играња, која је трајала до касно доба ноћи.

— Поводом смрти К. С. Побједоносцева, обер прокурора Св. Синода, одржат је у уторник по налогу Њ. Кр. В. Господара у манастирској цркви парастос, на коме је чинопослуживао Њег. Високопреосвештенство Митрополит Митрофан са мјесним свештенством, а присуствовали су: Њ. Кр. В. Господар, Њ. В. Књаз Мирко, царско-руски министар г. Максимов, наши министри, г. секретар Штајн, г. пуковник Потапов, великодостојници и чиновништво.

Записници сједница Нар. Скупштине

ЗАПИСНИК

од 15. јануара 1907. г.

XLI. редовни састанак редовног сазива Народне Скупштине

Почетак у 2 сата послје подне.

Влада није заступљена.

Потпредседник отвара XLI сједницу.

Секретар Бакић чита записник XXXIX сједнице, на који Пилетић чини примједбу, коју је секретар са истим споразумно исправио.

Секретар Павићевић чита записник XL сједнице који је примљен без примједба. За тим чита молбе и жалбе, и то: Софије Матановић, рођене Чучак из Котора; Анђе Ф. Петровић из Данилова града; Марка Ђоновића из Црмнице; Андрије Рончевића с друштвом из Никшића, и Божа Рађеновића с Бришана.

Потпредседник извјештава, да је наредним избором изабрат за посланика у капетанији Доњо-Морачкој г. Мило Дожић.

Секретар Павићевић чита изјаве г. г. министара, и то:

1) Министра финансија, г. Ђуровића: а) да ће на интерпелацију г. Сима Шобајића, односно наплате царине на шпирит у 1905 г., који је био добио трговац Ј. Јовановић, одговорити 20. јануара т. г. б) на питање г. г. Вулетича и пона Војина Поповића, односно наплате коларине на кола, која вуку терете од Плавнице до Подгорице, 17. јануара т. г.

2) Заступника Министра просвјете, министра правде, г. Раичевића, извјештавајући, да ће на интерпелацију г. Баја Гардашевића, односно грађења школе у Горње Рудине; на интерпелацију г. Милисаве Николића, односно школа у капетанији луковској, одговорити 20; а на интерпелацију г. Баја Гардашевића, односно непресуђених затвореника 29. јануара т. год.

3) Министра унутрашњих послова, г. Ивановића, да ће на питање г. Милисаве Николића, односно разних увоза из иностранства, и на питање Лабуда Петровића, односно ћирице за поштанско-телеграфску штапицу у Његушима, одговорити 29. јануара т. г.

За тим чита акт, по којему председник министарског савјета, мин. иностраних дјела г. Марко Радуловић извјештава Народну скупштину, да је Књ. Влада 14. јануара поднијела оставку, коју је Њ. Кр. В. Књаз Господар благоизволио усвојити.

Потпредседник закључује сједницу у 3 сата по подне са изјавом, да ће се идућа заказати нарочитијем позивом.

Секретари: Љуб. Бакић, Милија Павићевић.
Председник Народне Скупштине, В. Шако Петровић

ЗАПИСНИК

од 21. јануара 1907.

XLII. редовни састанак редовног сазива Народне Скупштине.

Почетак у 9 сати прије подне.

Влада није заступљена.

Председник отвара XLII сједницу.

Секретар Павићевић чита записник XLI сједнице, који је примљен без примједба. За тим чита молбе и жалбе, и то: Василије Љумовића из Подгорице; официра Лабуда Јовановића из Вирија; кап. Јована Ковачевића из Никшића; официра Миће Кољенића из Слатине; Јова Бујановића из Љуботиња; Лазара Чобелића — Јовановића, учитеља из Јасикова у Србији, коју г. Баја Гардашевић узима за свој предлог; Тала М. Мићановића из Рудина; Живка И. Вујовића из Орје Луке; Велике Р. Ивановића из Подгорице; Милована Кастратовића из Цетиња; Маре Пиповића из Голубоваца.

Даље чита извјеште бившег министра финансија, г. Ђуровића, по којему се извјештава Народна Скупштина, да је Књ. Влада нашла за умјесно предложити, да се Вициу Паниквали и удови пок. Митра Перовића, с обзиром на дугогодишњу службу првог, и мужа друге у Држ. Штампарији одреди државна помоћ по од 300 кр. годишње.

За тим чита указ Њ. Кр. В. Књаза Господара, којим се уважује оставка кабинета г. Марка Радуловића, а поставља кабинет г. А. Радовића, који је указ Скупштине стојећи саслушала и поздравила са: Живио Господар!, иза чега су г. г. министри Радовић, Ивановић и Церовић заузели мјеста за министарским столом.

Председник министарства г. А. Радовић у име своје и својих другова држао је значајан говор, у којему истиче благодарност Њ. Кр. В. Књазу Господару, на и ако тешком, али пуном повјерењу, руковати државним пословима с тврдом

уздањем у потпуну и патриотску потпору Народном Представништву с обећањем, да ће уложити сву снагу за ријешавање оних задатака и предлога, који су наговјештени од Народном Представништву у Адреси. Такође обећаје, да ће влада у овом сазиву изијети пред Представништвом свој програм у духу Скупштинске адресе, која је и прошлој влади служила као подлога њеног рада с увјерењем, да ће, како од Круне тако и од Представништва, имати ону помоћ, која се захтијева, а коју би влада својим радом заслужила. Овај је говор најодушевљеније поздрављен.

Секретар даље чита извјеште Министарског Савјета, по којему се г. Марко Радуловић, председник министарства на расположењу поставља за члана Држ. Савјета и следствено томе постаје члан Народне Скупштине.

За тим чита указ Њ. Кр. В. Књаза Господара, којим се овлашћује заступник Министра Финансија и Грађевина, да поднесе Народној Скупштини на ријешавање предлог закона о продужењу буџета расхода од г. 1906. за год. 1907. до краја оног мјесеца, у коме се буде за 1907. г. буџет одобрио.

Председник предлаже, да се измијени прва тачка дневног реда, и да се приступи бирану потпредседника Народне Скупштине, што је влада и Скупштина усвојила, те сагласно прописима закона о пословном реду апсолутном гласањем изабрат је г. Марко Радуловић, који је после доласка за председнички сто захвалио се Представништву на указато му повјерењу, које високо цијени, обећавајући, да ће све силе уложити за показати се достојан овог високог повјерења, да би и г. Председника помагао у извршењу његове тешке али свете дужности. Овај говор предсрели су господа посланици са бурним: Живио! и силном аплаудом.

Председник закључује сједницу у 10 сати прије подне, а XLIII. заказује за 22. о. мј. у 9 сати изјутра.

Секретари: Љуб. Бакић, Милија Павићевић.
Председник Народне Скупштине, В. Шако Петровић.

ЗАПИСНИК

од 22. јануара 1907.

XLIII. редовни састанак редовног сазива Народне Скупштине.

Почетак у 9 сати прије подне.

За министарски столом г. г. министри: А. Радовић и Г. Церовић.

Потпредседник отвара XLIII сједницу.

Секретар Павићевић чита записник XLII сједнице, који је примљен без примједба.

За тим чита молбе и жалбе, и то: Марш Леке Вучинића из Груда; Милосав, удове С. Пејовића из Ријеке; Крстиње М. Јовичића из Бољевића; Илије Д. Мандића из Горње Мораче; Турвона Кибаљчића, Руса, који се сад налази у Бечу, чију молбу г. г. сердар Саво Пламенић и Саво Ђурапковић узимају за свој предлог; Бошка Велашевића са 43 потписника из Ц-града, чију су жалбу г. г. Милија Павићевић и Саво Радуловић узели за свој предлог; официра Божа Пековића са друштвом из Горње Мораче; Нура Колара из Улциња; Милана Вуковића из Црквица; Марка Вујачића са друштвом из Подгора; кап. Риста Бошковића из Колашина; ком. Амзе Тадића с друштвом из Горанска; кап. Максима Топаловића из Пиве; Радоја Миркова с друштвом из Сретње. Даље чита предлог посланика кап. Петра Рамовића, односно грађења пута поред Улице испод Бокова, кроз Косијере, Ђиновиће и Штитаре, испод Ораха преко Прогиновића, Буриња, Комана на Загараче. Даље чита интерпелацију г. Милисаве Николића на министра фин. и грађевина, односно грађења колског пута од Никшића преко Лукова на Шавник.

Баја Гардашевић пита, оће ли ово министарство одговарати на предата питања и интерпелације првом министарству.

Мин. председник А. Радовић одговара, да оће, али не у дане, које је прво министарство одређивало.

Вулетич вели, да би требало што прије то рјешавати, пошто има врло важних питања, за која би требала Скупштина одредити један или два дана, да се спе-

цијално сврше. Напошљетку чита изјаву посланика пона Вука Чејовића, који јавља, да због болести није могао и не може на вријеме доћи у Скупштину.

Прелази се на прву тачку дневног реда. Извјестилац поп Војин Поповић чита пројект закона о народнијем школама у Црној Гори.

Заст. министра просвјете г. Церовић у своме дужему говору истиче, да је овај законски пројект један од најважнијих, како за нашу државу с културног гледишта, тако с обзиром на тешки позив и досадашње биједно стање наших учитеља. Вели, да су досадашњи закони и повремене наредбе о нашим основним школама били непотпун, а њихова примјена слаба, због тешких материјалних околности наших учитеља.

Наводи поједине добре стране онога законског пројекта изјављујући, да је исти изражен према најсавршенијима напреднијег земаља и препоручује, да га Скупштина у начелу прими.

Вулетич наводи, да је неочењиво благо једнога народа добра воља и морал, као услови и гаранција за правилни однос индивидуа у друштвеном поретку према породици, племену, ужем и ширем отаџбину — држави, ширем племену и човјечанству, чиме се је оличавао наш народ, који је као херој често пута постајао жртвом не само за те непосредне и најближе друштвене заједнице, него и за туђинца. Вели, да је друштво и држави најпотребније уредити васпиталишта за облагорођивање карактера, прожетог идејом доброте, правде и истине. Даље каже, да ми у старије вријеме нијесмо имали уређене школе, али имали смо васпитну породицу и друштво црногорског духа, које је трајало око пет вјекова и створило одличне карактере, којима се диви и Црна Гора и Српство.

Примјећује, да се ми данас не налазимо у тим приликама, него преносимо западну културу којом засјењавамо наше карактерне врлине. У неколико црта историју наших школа и васпитање, којој је почетак за вријеме св. Петра, а правој је темељ постављен тек од данас срећновладајућег Књаза Николе.

Истиче недовољну педагошку спрему пређашњих учитеља, али јаку вољу у раду и особито поштовање од народа и од самог владара, којих је успјех и углед почео падати од поласка из Црне Горе бившег школског надзорника Стева Чутурића, чега су узрок посредни или непосредни фактори над просвјетом, те је школа дошла на ниски ниво, а просвјетни радници постали пасторчад. Напомиње постанак закона о учитељским платама од 1897. год., који је био само проформа, јер су се прописи истог по вољи примјењивали или ломили, те се је више учитељству шкодило, него ли користило, због чега је учитељ морално и материјално падао, а тако и сам народ. Као узрок таквога наставка у просвјети, материјалног а и моралног падања, наводи и школску комисију, која је неоправданим и штетним средствима писала учбенике, као накарадне и неподесне за наше васпитанике. Препоручује, да школу са ниске подлоге уздигнемо по овоме школском пројекту, који према нашим приликама и савремености за најподеснији сматра.

Поп Крсто Поповић, истичући важност васпитања и просвјете, коју у народ уносе учитељи, чега је плод облагорођивање и морал, који треба, да је на висини и код најцивилизованих народа, слаже се са говорницима о значају овога закона и његовом благотворном утицају, наводећи да ће и сам закон у прилог тога говорити и да ће му он поклати још већу пажњу, кад се буде о њему у појединостима гласало.

Председник даје 10 минута одмора.

Послије одмора.

Председник наставља прекинуту сједницу, за тим ставља на гласање овај законски прелог у начелу, који је једногласно примљен.

Прелази се на претрес закона у појединостима.

Извјестилац поп Војин Поповић чита члан 1.

Јован Пламенац вели, да је тврдо увјерен, да ће Народно Представништво бити расположено за примање свих на-

предних закона, а нарочито оних, који се тичу просвјете, за који — каже — није довољно, да се у начелу усвоји, него и критички поправа. Примјеђује, да први став овога закона и најглавнији, као циљ, није обухватио циљисходно оно што се жели. Износи мишљење, да у првом члану треба рећи: „у моралном, а не религијском духу“.

Извјестилац поп Војин Поповић не слаже се са мишљењем Ј. Пламенца, наводећи, да би за разраду његова мишљења требало много времена и снаге уложити.

Никола Јовановић не слаже се са Ј. Пламенцем, објашњујући циљ и задатак школе.

Вулетих напомиње разлоге, који су их руководили за онакву стилизацију I. члана.

Ј. Пламенца примјеђује неправилно тумачење појмова: морала и религије.

Н. В. Митрополит Митрофан напомиње, да и ако смо изостали у просвјети, али били смо чврсти у вјери, која је сачувала све што имамо и име наше, за то је противан, ако се одборска редакција измјени у смислу тражења Ј. Пламенца.

Ј. Спасојевић слаже се са Н. В. Митрофаном.

Др. Марушић примјеђује и опет сувишну дебату, којој се после нове године није падао у великој мјери, тијем више, што је овај пројект којија српског закона и што је нарочити одбор исти прегледао. Такође слаже се са одборском редакцијом, да нам није нужио примити утицај морала са запада, да има доста примјера из српских народних вјесара, из којих се да видјети наш чврсти карактер, који по изреци: „Ни по бабу ни по стричевима...“ оличава наш морал и религију, које појмове сматра за приближне, но ипак за већу врлину морал. Наводи, да је руски цар Иван Грозни издавао се за одвећ религиозна тијем, што је често похађао службе и храмове, међутим био је највећи тиранин и зликовац.

Вулетих примјеђује, да се не може пресадити српски закон код нас, већ са измјенама.

Потпредседник ставља на гласање чл. I., који је примљен по редакцији одборској.

Извјестилац чита чл. 2., 3., 4., 5. и 6., који су примљени по редакцији одборској; затим чита чл. 7.

М. Татар примјеђује, да су чланови одбора чл. 7. заступили само начело, па тражи, да се други став не изоставља, по којему би школовање било условно у извјесним мјестима.

Извјестилац вели, да није нико приморан школовати се, гдје нема школе.

Вулетих објашњује руковођење одбора при стилизацији овога члана.

Потпредседник ставља на гласање чл. 7., који је примљен. Извјестилац чита чл. 8. и 9.

Н. Јовановић не слаже се, да један учитељ држи четири разреда или сувишан број у два спојена разреда, наводећи, да би успех био неповољан.

Извјестилац објашњује редакцију одбора за чл. 9., наводећи, да су се при истој највише базирали на сеонке школе.

Тошковић слаже се у неколико са Јовановићем, да би и у једној и другом случају био учитељ јак оптерећен, у чијој успјех ипак не би сумњао, само ако се на бољи ред доведе материјално учитељско стање. У прилог свога првога говора истиче неку околност Гл. школског Надзорништва, по којој су поједини учитељи држали само по два разреда, због чега су одрасла дјеча морала остати без школе, услед чега је у неким крајевима писменост слабо могла продријети.

Вулетих слаже се са Тошковићем.

Јовановић примјеђује Тошковићу и Вулетиху, да је њихово мишљење раскошно, из којег избија сувишна филантропија, са чиме се он не слаже, јер ма каква труд учитељ уложио, па ако је и у најбољим материјалним приликама, са овим прописом законским апсолутно је немогуће постићи успјех, који се жели.

Ј. Пламенца објашњује прилике у којима се данас налазе наше школе, доказујући, да се и у много бољим и напреднијим државама настава обавља слично прописима овога закона. Тврди, да и ако је мишљење Јовановића умјесно, он је као школски надзорник нашао бољи успјех код неких учитеља, који су држали четири, него ли код оног, који је држао један или два разреда.

Потпредседник ставља на гласање чл. 9. извјештаја, који је примљен по редакцији одборовој, за тим закључује сједницу у 12 сати, а XLIV. заказује 23. о. мј. у 2 сата после подне.

Председник

Секретари,

Љуб. Бакић,

Милија Павићевић.

Народне Скупштине,

В. Шако Петровић

Програм руске владе.

Председник министарског савјета, Столипин, прочитао је у сједници Государствене Думе изјаву руске владе, у којој је изложен програм њеног будућег рада. У изјави се истиче, како се Русија налази у првим почецима преображаја и агитације, те се тако у сваком новом закону, у таквој земљи, јасно огледа њен цијелокупан живот. Сви владини законски предлози задахнути су једном општом мисли, која треба да буде камен темељац државног преображаја, који ће Русију довести до потпуно уставног живота. Водећи рачуна о животним потребама државе и народа, влада је сматрала за неопходно, да Думи поднесе низ законских предлога, којима би се у Русији завео нов режим. Сви ови предлози иду у главном за тијем, да се остваре још неутврђена начела царског манифеста од 17. октобра 1905. год., а о другим важнијим питањима, која су у Русији на дневном реду, владина изјава у кратком изводу износи ово:

Аграрно питање мора се уредити законским путем, да би се укинуло биједно стање руског сељака. Новим законима мора се руском сељаку положај у друштву олакшати, а то ће се постићи тијем, што ће се сељацима уступити државне и царске домене. Земства ће се потпуно преустројити. Добиће своју самоуправу, а према томе биће нужне и реформе у полицији, која се мора тако организовати, да самоуправу не спречава. Реформе у судству састојаће се у том, што ће мјесно грађанство само бирати примиритељне судије. Казнени ће се поступак измјенити по образцу модерних држава, а прогнанство у Сибир укинуће се. У радничком питању признаје се безусловна потреба, да је држава дужна бринути се за судбину радничког стајежа. У главном влада мисли да заведе осигурање радника за случај болести или кад за рад постану неспособни, а забраниће ноћни рад женама и дјеци и смањиће радно вријеме за све раднике. Напошљетку, влада позива Думу, да што прије приступи рјешавању државног буџета, јер ванредне државне потребе, које су наступиле после несрећног рата с Јапаном, изискују поред највеће штедње и отварање ванредних приходних извора.

Столипин је завршио своју изјаву овако: Стишавање и преображај велике Русије могу се постићи само остварењем нових принципа. Влада је вољна са своје стране да учини све што до ње стоји; она Думи ставља на расположење свој труд, добру вољу и искуство. Она ће Думи бити сарадник, који ће за своју дужност сматрати, да очува историјске идеале Русије. Она ће чувати мир и ред у земљи, она ће бити права руска влада, каква мора бити и биће влада Његовог Царског Величанства.

Ову владину изјаву, која звучи много одлучније и уставније него све изјаве пређашњих влада па и сами царски манифест, примила је само десница бурним одобравањем, док ју је већина Думе саслушала дубоким ћутањем. Шта више, социјални демократи навалили су иза тога толиком жестином на владу, да им је Столипин у поновном говору морао довикнути ове ријечи: „Није Дума суд, нити је министарски сто оптуженичка клупа, већ сједиште власти. Кад је ова влада дошла, у цијелој земљи је пламтила револуција. Влада је знала, колика ју чека одговорност и каквим ће пријекорама бити изложена, али била је готова да ради на умирењу земље. Влада не бјежи од одговорности за своје мишље-

ње и своју вољу, али кад се њој довикује „Руке горе!“, она одговара: „Ви нас нећете заплашити!“

Послије овако одлучног Столипиновог одговора Дума је огромном већином усвојила прост прелаз на дневни ред. А што је већина Думе изјаву владину најприје ћутањем саслушала, то је разумљиво, јер како је могла већина да се занесе за владом, да одједном кликне од радости на сва лијепа садашња обећања, кад је раније већ неколико пута у својим надама разочарана била! Већина Думе очекује дјела, очекује законе, и онда ће да ради. Односи, дакле, између Думе и владе, и ако су за сада хладни, ипак су правилни. Ни превелико пријатељство, нити непријатељство, не би данас још било ни природно ни искрено.

Према томе, може Русија и сви њени пријатељи, нарочито Словени, бити задовољни са приликама, како се сада у њој развијају, јер сви знаци показују, да ће се Русија ускоро препородити у строго уставну државу и да ће се постепено регенерисати управа, која ће без сумње бити кориснија и држави и народу.

ЖРТВЕ РАДА У АМЕРИЦИ.

Европски исељеници, који дневно на хиљаде и хиљаде остављају своју домовину, да себи у новом свијету потраже срећу, немају ни појма о стању америчког радништва, о том, како у Америци радник мора сваки заслужени долар својом крвљу оквасити. Кад би европски исељеници, од којих су 99% радници, у подробностима познавали живот америчких радника, нема сумње, да би број емиграције пауно, ако не за 50, а оно бар за 25%. Они, неупућени, иду многи и многи, скоро половина њих, у ждрјело сигурне пропасти. Да, скоро 50% европских емиграната долази у Америку, да својим радом заради ненадну смрт или доживотно осакћање. Може бити ће се коме чинити, да су то пусте приче, основане на бујној фантазији; но, ко тако мисли, криво мисли, а да криво мисли ево му цифре, огледало непристрасне реалности.

Један од најуглашенијих и најраширенијих америчких листова „The World To-Day“, у својој свесци од прошлог мјесеца доноси веома занимљив чланак о жртвама рада у Сједињеним Државама. Тај је чланак написан на основу статистичких података владе и великих индустријалних корпорација, као и радничких организација. Чланак носи наслов: „Наша убојничка индустрија“, па одмах на почетку каже: „Кад би Сједињене Државе биле зарађене, те у рату годишње изгубиле 550 хиљада мртвих и рањених, сва би држава устала и протестовала против таквих сензационалних губитака људских живота. Али није познато сваком гвајанину жалосно ратно стање, које нам доноси губитак од преко по милиона мртвих и рањених у овој земљи данас, а за које се допушта, да се и даље не сметано продужује“.

Тако почиње тај чланак, па даље тумачи, како у Сједињеним Државама сваке године настрада 550.000 радника код разноврсних индустријских предузећа. Данас је у Сједињеним Државама запослено 29.000.000 особа, које добијају своје плате, наднице. Радили они пером или мотиком, сви су познати под именом радника, јер једни раде умно а други физично. Од тих 29.000.000 сваке године настрада преко по милиона, а ове године број жртава достигао је до по милијона и 50 хиљада.

Што су америчке жељезнице брже, то се увећаје број жртава; што боље напредује рударска индустрија, то се више множи број жртава; што се више шири земљорадња и шумска индустрија, то је већи број жртава; и најзад, што се више гомилају милијони америчких зеленаца, то више радничка крв залијева и оплођује пољане, са којих зеленаши црпе своје богатство.

У самим америчким фабрикама руковорина и ливницама гвожђа сваке године настрада 225.000 људи, који су дјелимиче на мјесту убијени или осакћени за цио живот. На америчким жељезницама жртве износе 94.000; у америчким рудницама пале жртвом сваке године 12.000 људи; код земљодјелства и индустрије дрва број жртава износи 9000, док код градња кућа, канала, прокопа, тунела и сличних радња жртве су достигле прошле године огромни број од 235.000.

Од унесрећених, 15 по сто убијено је на мјесту рада, а остатак је осакћен за живота и онеспособљен за рад, те изложен туђој милости.

И овај ужасни индустријални рат остварује у америчком животу дубоких трагова. Жртве рада гомилају се с дана на дан и с дана на дан расте број онијех, који падају на терет својих, добротворним друштвима или држави.

Роберт Хунтер, на основу статистике и дуготрајног проучавања, тврди, да је данас број неспособних за рад у Сједињеним Државама дошао до 10 милијона. Али узмимо да је тек 5.000.000, то нам онда цифре показују, да је у Сједињеним Државама свака шеснаеста особа жртва рада.

Ко није видео Америку, ко не познаје њезин живот, томе ће се чинити те цифре прећеране. Али ко је био у Америци, ко је био особито у државама Њу-Јорк, Пенсилванија, Илиноис и т. д., које су центрими америчке индустрије, тај је дубоко увјерен, да су на жалост те цифре истините. То му посвједочише на хиљаде уличних просјака без руке, ноге и т. д., то му посвједочише многобројни сиротињски заводи, то му је посвједочило цијело друштво, јер свуд гдје се окренеш наћи ћеш којег јадника осакћаена. Тијех је дакако највише међу цуком сиротињом, али има их и у најбогатијим круговима, па с тога ћете наћи богатих трговаца, високих чиновника, свеучилишних ђака, професора и т. д. без руке, ноге или којег другог органа.

Огромна већина унесрећених припада европским емигрантима, и то највише онијема који су тек дошли, јер за њих су обично увијек резервисане најопасније радње.

То признају прве америчке новине, то признаје данас цијела америчка јавност. И напошљетку, ове ужасне цифре потресле су и хладне синове Колумбије, те и они, којима је долар највећи идеал, почеше дизати свој глас у заштиту биједне досељеничке раје, која без ратних пољана, без рике топова и туђаве пушка доприноси много веће жртве на олтар америчке индустрије, него што су биле жртве крвавог руско-јапанског рата. Да, и хладни Американци почеше дизати свој глас, не би ли се нашао пут и начин, како да се умање ове нечувене жртве, како би се више пазило на људски живот, који је ипак најскупле људско благо.

† Побједоносцев

Русија је ових дана изгубила два бивша своја државника, који су за много година управљали судбином руског народа. У Сан Рему преминуо је у почетку овог мјесеца гроф Ламдорф, бивши министар иностраних дјела, а у прошлу недјељу умро је у Петрограду Побједоносцев, бивши обер-прокурор руског Светог Синода.

Константин Петровић Побједоносцев родио се у Москви 1820. године. Свршио је правне науке на универзитету у Петрограду 1846. и одмах по свршетку наука постао је секретар московског сената. Као секретар изашао је на глас својим правничким студијама, те је ускоро добио катедру професорску на московском универзитету. Као професор на универзитету допао се цару Александру II. и дворским круговима, услед чега је био у Петроград позван за васпитача у правним наукама Великим Књажевима, а нарочито Напљеднику пријестолоа Николају Александровићу, кога је 1862. год. у његовом путовању по Русији пратио. Кад је Престолонашљедник Николај умро, њему је пало у дио да другог сина Царевог, потоњег Цара Александра III., спреми и образује за Царевог Напљедника. За тим је Побједоносцев био наменован за члана сената и државног саветника, а 1880. године постао је обер-прокурор Светог Синода, на коме положају је остао све до краја 1905. године, кад се је у мир повукао.

У Побједоносцеву губи Русија једног од највећих и најзаслужнијих својих синова, а Словенство једнога од најискренијих својих браниоца и заштитника. Приврженици западне европске културе извикаше Побједоносцева непријатељем сваке уставности, сваке слободе, сваке културе. Према модерним струјама, које би Русију и руско друштво да удесе према образцу западних европских друштава, Побједоносцев бјеше без сумње одлучан конзервативац. И тим конзерватизмом бјеше му прожет сав рад на јавном пољу; у том је правцу утицао на Двор и на Цара, ма да му утицај на тим мјестима не бјеше тако јак, као што му то противници приписиваху. Али највећа би се неправда чинила Побједоносцеву, када би се приказао као непријатељ културе и просвједности.

Не, Побједоносцев не бјеше то. Напротив, он бјеше највећи поборник и просвједности и културног напретка — али не: западне културе. Његово начело бјеше, да се у Русији мора развити спе-

цифична једна култура, словенска, руска, православна, која неће бити пресађена са запада, но која ће извирати из оригиналних особина руског духа. У импортирању идеја са запада гледао је највећу опасност по чистоту и оригиналност руске културе и у тој се тачци свога програма слагао с највећим конзервативцима.

Исто тако бјеше Побједоносцев одлучан поборник православља. Толстоја је екскомуницирао из цркве за то, што му се писање није слагало с учењем православне цркве, а против мањих секата, које се почеше појављивати у Русији, поступао је с највећом строгишћу, хотећи православној цркви, да осигура садашње стање за сва времена.

Кад је у пошљедње вријеме у Русији почела јачати струја за уставношћу, сви пријатељи уставних слобода гледаху у њему најжешћег поборника аутократизма, ушљед чега је у дубокој старости, а скрхан болешћу, са свог мјеста одступио и остатак свога живота у миру провео.

Вјечна му памјат!

ЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

(Смрт мајке Југовића.) У земаљском позоришту у Загребу давала се прошлог мјес. величанствена апотеоза pjesника Дубровчанина српског прошлости, уједно и будућности народној. Представљала се „Смрт мајке Југовића“, драма од Ива Војновића, или, како ју pjesник зове драматска pjesан у три pjesвања, која је још раније представљана била и у Биограду. „Смрт мајке Југовића“ спада без сумње међу најљепше творевине pjesничке у новој нашој књижевности. Пуном руком заграбио је pjesник у народну прошлост, у богату ризницу народне појезије и просуо је пред нас pjesничко драго камење, које нас својим сјајем заноси до светог усхићења.

Војновићева радња не приказује саму косовску катастрофу, него и њезин епилог, ефекат њезин. У првом pjesвању видимо живот Јут Богданових девет снаха, на чардаку његовом. Сви мушкарци су отишли на Косово. Сунце залази. Са Косова није стигао никакав глас. Гавранови гракте над двором. Једнога улови једна снаха и привеже га за дрво, те заигра унаоколо са дјецом. У то долази мајка Југовића, али она се не радује. Слутње ју притискују, али не плаче, јер херојско њено срце не познаје суза, кад се ради о боју и јунаштву. На чардак долазе два гласника и причају, да је српска војска савладала Турке, али су господа почела да се свађају. И снахе се већ почеле свађати ради дијељења плијена, док их не измири најмлађа Анђелија и мајка Југовића. Одлазе гласници, али у души мајке и Анђелије остадоше ипак црне слутње.

Друго pjesвање одиграва се на истоме чардаку. Око поноћи Анђелија усне исти сан, а кријеснице лете наоколо и pjesају. Она се прене. Вјетар укуне и навијести поноћ. На чардак се пење црна сjenка, као девет мука, те јавља пронаст косовску. Анђелија не препознаје Дамјана, док је он не пољуби. Она га хоће себи да сачува, и спремају се, како ли ће мајци пронаст саопштити. Дамјан одлази, док улази мајка, сва узнемирена. Она иде да гата по старом обичају. Анђелија ју спрема за грозне гласе, а мајка сазива све моћи неба и пакла, да јој судбину кажу. У путијеру плане ватра а на чардаку се као дух појави сав сатрвен Дамјан и прича мајци, што се збило на Косову. Мајка остаје тврда као мрамор и прекори га, што је он умакао, кад су сви погинули. Син ју послат. Залуду плаче и заклиње га Анђелија да остане. Он ју загрли, и цјеливајући прободне, на полази и опет на Косово. Мајка сва укочена пита га, хоће ли ју пољубити, а он јој одрађа, нека дође и она на Косово по крсташ барјак, да га узме из његове руке. Она обећа, а он одлази. Улете остале снахе на вику, а мајка се баца над мртво тијело Анђелијино.

Треће pjesвање одиграва се на Косовом пољу. Сунце жари, усјеви су зрели, прироста цвјета и раба, а по пољу леже остаци јунака. Долази стара бака српом у руци. Проклиње борбу а хоће да жање и упућује у том правцу унуку. Долази гуслар-слијенац и косовка дјевојка. Отпоче се разговор о Косову, према народној pjesми, те се развија снажна и величанствена појава пуна боли и појезије. По пољу се вуче и мајка Југовића, тражећи своје синове. Напошљетку долази велика поворка народа и свештеника, те носе главу Лазарева. Југовићка гледа пуна ужаса ову жалосну поворку и пита за руку свога Дамјана. Носе и њу, а у њој стиснут поломљени крсташ-барјак. Мајка пане на штит, грлећи руку. Рука се сама отвара и даје мајци барјак. Мајка пада мртва на штит, те и њу однесу. Мине поворка, а остаје гуслар и говори:

„Све“ су pjesме данас друмом прошле да навијесте чудотворну тајну:

ето с гроба умореног царства,
земља сада васкрсла је сунцу.“
Тиме се ова величанствена трагичка и поетска визија свршава.

(Друштво „Змај“ у Ср. Карловцима.) „Змај“, друштво српских књижевника, новинара и умјетника држало је своју редовну главну скупштину у Карловцима 11. фебр. о. г. Како је председник друштвени Паја Марковић—Адамов умро, а потпредседник проф. Тихомир Остојић није дошао на скупштину, то је скупштину отворио најстарији члан друштвени који је био на скупштини, умировљ. професор Јован Живановић. Скупштина је прво одала почаст своје заслужном председнику и одличном књижевнику српском, проф. Паји Марковићу-Адамову, па су за тим прочитани извјештаји тајника и благајника. Друштво располаже готовином од 13.099-09 К, која је сва уложена у више новчаних завода. Скупштина је ријешила, да расписује награду од 500 К за најбоље дјело о Змају Јовану Живановићу.

Примљени су за нове чланове г. г. умировљени директор гимназије Васо Вујић, др. Славко Милетић, др. Миладин Свињарев, проф. Марко Вилић, Кузман Миловановић, изабрани школ. референт и Мита Алексијевић, новинар. Чланарина је смањена од 2 К на 1 К мјесечно, те ће се позвати књижевници српски. да се у већој мјери у друштво уписују.

Изабран је управни одбор за 3 године. За председника је изабран ветеран књижевник, умировљени професор Јован Живановић, за потпредседника гимн. директор Радивој Врховац, за тајника проф. Милан Недељковић, за благајника проф. Св. Коларовић.

Још је ријешено, да се Змајева дјела издаду у јефтином издању за народ и да се тај посао повјери Јовану Живановићу, Радивоју Врховцу и Милану Недељковићу.

Примљен је пословник главне скупштине, како га је израдио члан проф. Недељковић и пословник друштвеног приморног суда и суда части, што је израдио члан др. Жарко Миладиновић. Умолити се још заостала два члана одбора за подизање споменика Бранку Радичевићу, г. г. Лаза Обреновић и Јован Симеоновић-Чокић, да бригу о фонду за споменик Бранков пренесу на друштво „Змај“. Тај се посао повјерава члану проф. Недељковићу и др. Лази Поповићу.

Благајник је поднио и извјештај о прилозима за споменик Змају Јовану Живановићу. Прилога је стигло свега 5009-40 К, и још непрестано стиже. У погледу подизања споменика Змају ријешено је, да се чланови ма одбора проф. Недељковићу и Кости Брادرновићу повјери, да од општине Каменице набаве згодни, угледно мјесто ван гробља, гдје би се кости Змајеве пренијеле и сахраниле, као што је Бранко на вису Стражиловачком сахрањен. Тамо онда, гдје се кости Змајеве пренесу, да се подигне на гробу споменик и да се на тај потроши 2000 К. На том мјесту да се сваке године народ скупља лети о Иван-дану на гроб Змајев и да се тога дана одржи помен на гробу Змајеву. Тиме би се значај гроба Змајева више истакао, него да остане на Каменичком гробљу. Осим тога да се подигне Змају биста у парку гимназије карловачке преко пута од бисте Бранкове и да буде такве величине, као и Бранкова биста. У ту сврху ће се умолити патронат карловачке гимназије, да допусти да се у гимназијском парку, пред гимназијом подигне споменик Змају спрам споменика Бранкова.

(Предавање г. Цвијића.) У великој дворани српског универзитета у Биограду пред најотмијенијом публиком оба пола, у присуству Краља и Престолонашљедника одржао је ових дана г. др. Цвијић своје предавање „о националном раду“. Име г. Цвијића, његов велики научни глас, и неоспорна искреност у националним напорима, подстакли су нарочито интересовање у публике. И др. Цвијић је доиста одговорио очекивањима. Константовао је насупрот песимистичким погледима непознатоца свега Српства јако развијене националне свијести и снажења елемента српскога, како у средиштима, тако и на периферији. Своје доказе поткријепио је примјерима из личног доживљаја на путовању по српским земљама. У перспективи гледа свијетлу будућност српскога елемента. Константује најслабију националну свијест српску у Македонији испод Демир-Капије. Затим се осврће на економске и географске прилике Србије и Српства. Налази да Србија није осамљена, да је њен географски положај добар и у складу са тежњама западне Европе. Енглеска и Италија у нама стварају бедем за заштиту и својих интереса и тежњи. Ну да Европа буде боље обавијештена о тежњама српским, треба радити и унутра: обавијештавати културни свијет — не фразама, већ истином, дјелима, фактима концизним и тачним. У том правцу треба да ради народна интелигенција. Све партије политичке да се формирају према том захтјеву, напуштајући постепено ову нашу „политику

ситничарства. За такав рад Универзитет са 70 својих професора и на 800 ђака јака је средина за расађивање такога пропагаторског рада. Србија у том правцу мора радити, јер је она природни средишни центар свега Српства. У том погледу она је и до сада доста урадила. Њено се друштво, ма колико политички позицијено, ипак природно формира за успјешни национални рад. Јављају се врло јаке средине, које тај рад прихватају и успјешно шире. Србији само треба сталнога мира неколико година, и национална свијест народна приуговотиће све што треба за успјешно ријешење и националних српских захтјева. По себи се разумије, да Србија за то треба да има и добру војску, јакога морала и организације, јер само добро организована снажна физичком и моралном снагом војска у стању је извршити националне аспирације....

То су у главном мисли г. Цвијића. Све што је рекао, тачно је и сувише очигледно. Ријечи су искрене, и ако је закључак тежак. Право би било, да се ово лијено предавање г. Цвијића књигом разнесе широм све српске интелигентне омладине.

(Српска Књижевна Задруга.) Јавља се повјереницима и задругарима, да је нестало VIII кола (св. 51—57) задругин књига и да се више не може добити. Од I, V и IX кола пак има такође само још мали број примјерака, те ће и њих скоро нестати. Позивају се задругари, којима та кола недостају, а хтјели би их узети, да се пријаве што прије. Цијена је тим колима за све крајеве ван Србије десет круна.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

(Приказ о pjesничким дјелима Њ. Кр. В. Господара.) Угледни француски лист „Revue Slave“, који излази у Паризу и занима се искључиво питањима из свега Словенства, донио је у потоњој својој свесци на уводном мјесту лијепу слику Њег. Кр. Вис. Књаза Господара и чланак о Балканској Царици и осталим Књажевим pjesничким дјелима. Чланак је од велике књижевне вриједности, а писац му је г. Густав Стеверлић, председник административног савјета истог листа.

(Из Народне Скупштине.) У сједницама од ове недеље Народна Скупштина рјешавала је и усвојила у начелу и у појединостима Закон о орденима, па је приступила претресу Закона о пошти, телеграфу и телефону, који је такође већ у начелу примљен, а у појединостима претрес још траје. Осим тога, г. г. министри Ивановић и Церовић одговорили су на неке посланичке интерпелације и питања, које одговоре Скупштина примила је к знању. Ова потоња три дана држала је Народна Скупштина изјутра још и тајне сједнице, у којима се повела расправа о нашим исељеницима.

Финансијски одбор довршио је претрес буџетског предлога за г. 1907. и идуће недеље приступиће изради свог извјештаја, послје чега ће предлог буџета доћи на дневни ред пред Народну Скупштину.

(Личне вијести.) Њ. Свј. књаз Оливио Одескалци, Њ. и кр. коморник и властелин, допутовао је прошле сриједи из Дубровника на Цетиње и имао је част бити примљен у приватној аудијенцији од Њ. Кр. В. Господара. Синоћ био је у Св. Двору објед у његову част, коме су присуствовали још и председник министарског савјета г. А. Радовић и особље оvd. аустро-угарске дипломатске мисије.

(Митраљешка чета.) Прије мјесец дана било је позвано на Цетиње шест официра, и то: г. г. пор. Ђ. Драговић и потпоручици Г. Грдинић, М. Бурановић, Р. Мићуновић, М. Шошкић и М. Марковић, да се под руководством г. поручника Веселина Секуловића упознају са правилима новодобављених митраљеза, система „Максим“. Пошто су та правила проучена, извршена су одмах пробна гађања и постигнут је у томе сјајан успјех. 15. марта о. г. образована је једна митраљешка чета, у чији састав улазе војници из свијех црногорских баталиона. Тим је, дакле, уведен у црногорској војсци и још један род модерног оружја, који ће јој — ако Бог да — вјерно и корисно послужити, кад потреба узмиште.

(Балканска изложба у Лондону.) Ове недеље стигли су на Цетиње сви предмети из унутрашњости, који су за Балканску изложбу у Лондону намијењени. Како је ово први случај, да Црна Гора учествује са свим својим природним и културним производима у једној свијетској изложби, а како је с друге стране вријеме за припреме доста ограничено било, правом смо страховали, да се нећемо моћи спремити онако како би хтјели и како би требало, да се пред просвијећеном Европом представимо. Али, благодарећи ванредном труду и ревнос-

ном заузимању Главног Одбора и свијех пододбора по унутрашњости, наша је бојазан нестала и ми на основу онога што је прикупљено, поуздано се надамо, да ће наша изложба у Лондону стећи опште признање и допадање.

Према свом ранијем ријешењу, Одбор је од свијех предмета који ће се идуће недеље у Лондон упутити, приредио у једној сали Војног Стана малу изложбу, да у њој сваки видјети може, како и чим ће Црна Гора у Лондону заступљена бити. Та изложба отвориће се сјутра у 10 сати прије подне и трајаће само сјутрашњи дан, а улазак у њу бесплатан је. У понедјељник почеће се ствари пакovati, а у четвртак упутити се све пут Лондона, како би тамо стигле бар 14 дана прије отварања изложбе, да се могу на вријеме средити у одјељењу, које је за изложбу Црне Горе одређено.

(Пажња shk. одборима и г. г. учитељима.) Нови закон о народним школама неће се шиљати бесплатно школама и учитељима, већ се може добити у Књижици Пера М. Калуђеровића на Цетињу. Цијена је 50 пара.

(Народне марке.) „Занатлијском пјев.-тамб. друштву“ на Цетињу стигле су од „Секције за народно просвијећавање“ срп. акад. друштва „Зоре“ у Бечу „народне марке“. Приход ових марака има се употребити за оснивање књижнице, којом ће се широки слојеви нашег народа моћи користити. Знајући како је заосталост у нашем народу у питању наобразбе, дужност је свакога родољуба и пријатеља народног, да сваком згодом купује народне марке и лијепи их уз обичну марку, било на писму било на дописнице.

Покрет за оснивање народне књижнице заузео је маха у српском народу тако нагло, да скорим временом мало ће бити и најзабитнијег мјеста, које неће имати своју књижницу. Желећи и ми ступити корак по корак напријед — прихватимо објеручке поменути мисао, — помогнимо тако незнатним жртвама, да скорим временом на Цетињу отворимо народну књижницу. Помоћи ћемо тако, ако укупнујемо народне марке, чија је цијена по комаду само 2 пара.

Препоручују се народне марке нашим разним друштвима, г. г. свештеницима, учитељима и свим пријатељима народним, који би жељели а немају средстава, покренути народне књижнице, било по селима, било по варошима, да се обрате срп. акад. друштву „Зора“ у Бечу, од којег ће добити и марке и даља упутства.

(Из „Занат.-Пјев.-Тамб. Друштва.) На забавним вечерима одржаним код „Балкана“ 24/II и 1/III прихорловано је круна 135-50. Добровољне прилоге извољеште дати: г. г. Н. Н. 10; Томаш Павловић, поп Војин Поповић, Васо Радловић, Н. Н. Јозеф Пецај и П. Лазаревић по 1 кр.; Н. Н. 2 кр.; проф. Чупковић, Петар Почек, Нешо Голубовић, Јово Поповић, Драгутин Зима по 40 пара; Рошилд Фердинанд кр. 1-30; Божо Живковић 1 кр.; Прошек, торту за лутрију. — На забавној вечери код „Ловћена“ 4/III прихорловано је кр. 102-60. Добровољно приложило друштву г. г.: Урош Марић и Н. Н. по кр. 1-20; Перо Шоћ 1 кр.; Чупковић 20 пара. — Управа „Занат.-Пјев.-Тамб. Друштва“ овим захваљује свијема г. г. прилагачима.

(Предат суду.) Гавро С. Маријановић, учитељ на Чеву, предат је од стране књ. министарства просвјете и црквених послова обласном суду на Цетињу за дјело фалсификовања школске свједоце.

ТЕЛЕГРАМИ

(Бечког Кор. Бироа.)

Софија, 13. марта. Због аграрних побуна у Румунији многи посједници румунски из околине Дунава пребјегли су у Бугарску.

Букарешт, 13. марта. Кабинет Кантакузена је дао оставку. Стурд-ца је саставио ново министарство.

Биоград, 14. марта. Султан је одликовао орденом Нишан-Ифтихара у бриљантима Краља Петра, а орденом Османије у бриљантима Престолонашљедника Ђорђа и Краљевића Александра. — Султан поклатио је Краљу и Престолонашљеднику четири араиска пунокрвна коња. Ово се држи као доказ добрих српско-турских односа.

Букарешт, 15. марта. Румунска Агенција публиковала је манифест владина, који садржи обећање, да ће се сељацима помоћи на разне начине.

Петроград, 16. марта. Гирс, шеф пресбиро-а мин. ин. дјела, убијен је. — Дума је примила предлог

кадетске странке, да се састави комисија ради проучавања начина, на који се може помоћи радницима без рада.

Париз, 17. марта. Варош Удја у Мароку заузета је јутрос у десет сати од Француза. Није било отпора.

Биоград, 17. марта. Пошто преговори између владе и самосталаца односно поступка полиције противу опозиције нијесу довели до никаквог резултата, самосталци су отпочели су Скупштини опструкцију. Сједница је закључена прије преласка на дневни ред.

Цариград, 17. марта. У главној улици Пере експлодирала је бомба. Једна је особа убијена, а више њих рањено. Узрок непознат. Много је особа уапшено.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАСИ

ОБЈАВА

Изашао је из штампе:

ПРЕДЛОГ БУЏЕТА

Државних прихода и расхода
за 1907. годину.

и може се добити у књижараи П. М. Калуђеровића на Цетињу. —
Цијена 2. круне

Број 63. Из Канцеларије Министарства Финансија и Грађевина, Одјељење Државна Штампарија Цетиње, 24. фебруара 1907. 3—3

Изашли су из штампе следећи Закони за Књажевину Црну Гору, и могу се добити у Књижари Пера М. Калуђеровића на Цетињу:

Закон о народнијем школама
Цијена Круна 0:50

Закон о изборима народнијех посланика
Цијена Круна 0:30.

Закон о јавним зборовима и удружењима
Цијена Круна 0:20.

Из канцеларије Министарства Финансија и Грађевина, — Одјељење Државна Штампарија. — 10 марта 1907 год., на Цетињу. Бр. 89. 2,3

Службени огласи.

ОГЛАС — На основу пресуде Књ. Обласног суда у Никшићу од 5. јануара ов. год. број 1300 ех 1906—IV—1906—82. Износи се на јавну проају доље описана непокретност Благоја Кривокапића, из Клагине, која је процијењена кр. 300.

Продаја ће се извршити у канцеларији капетанског суда у Кочане; за продају одређују се три рока: први 18. априла, други 18. маја и трећи 18. септембра 1907. год. у 3 сата послје подне.

На првом року непокретност се неће продати испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, а на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Сваки лициант дужан је положити јемство 10% од процијењене вриједности. Позивају се сви они, који на непокретност имају какво реално право, дужникови повјериоци и они који имају на непокретност право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

1 $\frac{1}{2}$ рало оране земље на Вучине, граници: од истока и сјевера брежуљком,

од југа пут, од запада Радована Маркова.

Број 8—1907—92—1906.
Кочани, 12. марта 1907. год.
Капетански Суд,
Капетан Радован В. Николић.
Р. 181, бр. 137, 1,1

ОГЛАС. — Износи се на јавну продају непокретности Маша и Мила Кликоваца из Махале, процијењене 1570 кр. Продаја ће се извршити у капетанском суду у Голубовцима, за коју се одређују три рока 24. марта, 25. априла и 25. августа 1907. год. у 9. сати прије подне.

На првом року непокретности се неће уступити испод процијењене вриједности, на другом хоће, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, а на трећем року уступити ће се понудиоцу највише цијене.

Лицитанти су дужни положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који на непокретностима имају реално право, дужникови повјериоци, и који имају право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

У „Рупама“ 2 рала оранице, граници: од истока пут, од запада Мушика Јовов, од сјевера Петко Матов, од југа Томо Шћенов.

У „Муратовици“ 1 рало оранице, граници: од истока пут, од запада Митро Кнежевић, од сјевера Лазо Домазетовић, од југа Шуто Скробановић.

У „Долинама 1“ рала оранице, граници: од истока Анђа Филиповић, од запада Ристо Домазетовић, од сјевера пут, од југа Машо Симов.

У „Вијенцу“ 3 рала ливаде, граници: од истока Драгиша Пламенац, од запада Петко Матов, од сјевера Марко Ђукановић, од југа Ђуро Костов.

У „Хотовици“ 2 рала ливаде, граници: од истока Лазо Гаврилов, од запада Марко Ђукановић, од сјевера пут, од југа Осман Бутић, процијењене круна 1570.

Број 426 ех 1907—244—1906.

Капетански Суд

Кап. Заступник Никола Вулетић
Р. 235, бр. 116, 1,1

ОГЛАС — Јавна продаја непокретности Алексе и Крста Бечића из Балабана, извршиће се на 26. марта и 26. јула 1907. Види оглас у 7 броју „Гласа Црногорца“ 1907. год.

Број 192 ех 907—689—1906.

Голубовци, 7. марта 1907.

Капетански Суд,

Кап. заступник Н. Вулетић.
Р. 44, бр. 135, 1,1

ОГЛАС. — Износи се на јавну продају доље описане непокретности Богдана Видакова Ђурашковића из „Оћевића“, које је процијењено кр. 300.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписатог суда. За продају одређују се три рока: први на 17. априла, други на 17. марта, трећи на 17. септембра 1907. год. у 4 сата послје подне.

На првом року непокретност се неће продати испод процијењене вриједности, на другом хоће и ниже, али не испод $\frac{2}{3}$ процијењене вриједности, а на трећем року непокретност ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Сваки је лициант дужан положити јемство 10% од процијењене вриједности.

Позивају се сви они, који имају на непокретност какво реално право, дужникови повјериоци и они, који имају право прече купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Непокретност се налази у „Оћевић“ именом „Веља долина“, ораће земље и орајак око исте са Лозом. Граници: од истока имовином Ђура Н. Ђурашковића; од запада и сјевера имовином Јоке Филипове Ђурашковић; од југа старим путем.

Број 196 ех 1907—164—1906.

Цеклин, 15. марта 1907

Капетански Суд

Кап. С. Пејановић
Р. 171, бр. 142, 1,1

ПОЗИВ

Позива се Лабуд Вукашевић из Подгорице, сада непознатог пребивања, који је мјесеца октобра прошле године отпутавао, а противу кога пред Књ. Обласним Судом воде спор: Нико Вукашевић и Стеван Радовић, овдашњи, због дуга, да у року од данас за три мјесеца предстане овом суду

Уједно се јавља, да је суд поставио за његовог старатеља Крцуна Ђурашковића, овдашњег.

К броју 3050—IV—1906—429.

Подгорица, 5. фебруара 1907 год.

Књ. Обласни Суд

за вршиоца дужн. председника,
Судија, М. Лукачевић
Р. 75, бр. 122, 1,3

Приватни огласи

ПОЗИВ НА УПИС

Никшичко Трговачко Акционерско Друштво, јевља да према својим, од Књ. Владе одобраним правилима, отпочиње рад и позива све родољубе на упис и уплату друштвених акција.

Акције износе 100 круна, те се уплаћује 10 кр. при упису, а остатак од 45 мјесечних, obroка по 2 круне. При упису плаћа се 1 круна од акције за уписнину. *Уплаћивање ошћичело је на 1. марта шек. године.*

Уплате прима у Никшићу друштвени благајник г. Милош Шобајић, у Подгорици Подгоричка Банка, на Цетињу Црногорска Банка и Народна Штедионица, а у осталим мјестима именовати ће се нарочити повјереници.

Друштво се поуздава у патриотску свијест и очекује обилан упис и уплату.

Никшић, 4. марта 1907.

Управа Друштвена

Р. 113, бр. 131, 1,1

Ждребаничка Читаоница

На дан 25. фебруара 1907. год. друштво из околине Ждребаника оснивали смо читаоницу. Истог дана изабрата је управа, гдје су ушла лица: За председника Никола Стојовић учитељ, потпредседник Томан Јакић поручик артиљерије, благајника Теофил Поповић јеромонах и за дјловођу Перко Павличић. Штатут удружења послат је на потврду.

Ждребаник, 11. марта 1907. год.

Управа Ждребаничке Читаонице
Р. 59, бр. 136, 1,1

Моја снаха Анђе, продаје из слободне руке, своје двије куће на Цетињу у Зетској улици бр. 1—28, и осамнајест мотика добро урађеног винограда у Дољане код Подгорице. Ко жели купити нека се њој обрати о условима на Данилов-град.

Вој. Шако Петровић

Р. 44, бр. 128, 2,2

Ко ми пошље жигосаних марака, Црногорских, — добиће на његов адрес врло лијепе илустроване дописнице, са изгледом Горње Аустрије.

Augut Loidl

Bad Ischl

Р. 25, бр. 120 2,3 (Haute Autriche)

Измјена марака

Ко ми пошље 100 црногорских марака, добиће исто толико добрих европских марака.

За поштарину треба марку приложити.

Horst Riger, Limbach
(Sachsen)

П. п. бр. 130, 1,3

БЛАГОДАРНОСТ

Потписати сматрају за дужност овим путем изјавити најтоплију благодарност браћи Црногорцима и Приморцима, који у далеком земљи Америци у такво звато мјесто Глобе Аризона, сјетише се сиротне фамилије пок. Стева Матова Поповића из Сотонића, те од своје мучне зараде послаше истој фамилији новчану помоћ, чија имена са захвалом билијемо.

По 10 долара Иво Савов Станковић, Ђуро Попов Садовић, Јово Милов Ђукановић. По 5 долара Лабуд Нешков Радовић, Благо Ристов Стојановић, Јово Ников Ђукановић, Мило Ников Ђукановић, Перо Ников Ђукановић, Лука Милов Коичић, Саво Перов Стојановић, Нико Ђуров Ђукановић, Мило Бошков Добровић, Стево Марков Митровић, Стево Шуњин Поповић, Нико Вуков Стојановић, Нико Попов Радовић. По 3 долара Перо Милов Марковић, Марко Ивов Стојановић, Јово Милов Коичић, Јово Савов Игумновић. По 2 долара Саво Милов Ђукановић, Мило Ников Гажевић, Томо Попов Јовановић Марко Савов Семедер, Станко Житковић, Ђуро Јовов Борета, Јоко Ј. Борета, Божо Ђ. Јовићевић, Марко Иванићевић, Душан Коичић. По 1 долар Нико М. Семедер, Ђуро Јовов Гажевић, То Митров Адричковић, Јоко Ш. Ђуришић, Томо Савов Стојановић, Васо Крстов Страхиња, Никола Барјамовић, Андрија Барјамовић, Мило Машановић Машо Срзентић, Марко Јоветић, Симон Коичић, Томо Мијовић, Нико Машановић, Лазо Врбица, Иво Станишић, Крсто Станишић Томо Марковић, Петар Јовичић, Радован Никчевић.

За све молимо Бога, да им да здравље, срећни и задовољни повратак у своје драго и мило отаџство.

Остајемо вјечног захвални дародавцима у име фамилије Поповића.

Сотонићи, 14. марта 1907. год.

Главни кмет Сотоницки

Милан И. Вукосавовић
Р. 236, бр. 139, 1,1

ЈАВНАБЛАГОДАРНОСТ

Потписати црквени одбор сматра за своју свету дужност благодарити свима доље именованим, који су се извољели одазвати, позиву хришћанске дужности и приложише своје добровољне прилоге, за обновљење наше стародревне варошке цркве св. Госпође, у „Суходолу“ која је порушена од земљотреса појављеног у 1905. години;

Приложили: Јаница Симова Љумовића круна 100; Кол Хила, Јевто Љумовић по кр. 20; Јелена Поповића кр. 16; официр Лабуд Јовановић и Нуш Цукић по кр. 15; Јован Љумовић и Милица Мирановић по кр. 10; Матија Гаспра и Љубо Мишוליћ по кр. 6; кап. Милан Поповић, Лазо Митров, Јак Реда, Неде Марковић, Ристо Радичевић, Римитрије Никополи, Спасоје Јоков, Јошо Стевов, Мило Матов, Нико Терзић, Крцун Николин и Марко Јоков, по кр. 5; Јово Пејовић, Иво Перов, Ђуро Марков, Васо Вукчевић, Андрија Михаљевић, Јошо Бошков, Митро Савов, Јошо Савов и Јелена Љумовића по кр. 3; Лука Поповић Матија Фишта и Владе Јовова по кр. 2.

Свега се досад скупило прилога кр. 311.

Црквени Општински Одбор вар. Вира Пазара.

Р. 161, бр. 134, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Тешки удар, неизлечиво ранио и у црно завио нас и наш дом са смрћу нашега никад непрежаљенога

† ЛАБУДА МАРКОВА ЛЕКИЋА перјаника

који после тешког боловања од 2. мјесеца пресели се у вјечност у 36 години свога живота у болници Данило 1. 27. фебруара ове године.

Сматрамо за своју највећу дужност, да изразимо вјечито признање и најпонижнију благодарност: Њег. Њег. Краљ. Височанству Књазу Господару, Књазу Нашљеднику и Њег. Вис. Књазу Мирку, који се за вријеме болијести покојникове често распитиваху о стању његове болијести и походили га у болницу, па и саме понуде су му доношене из Св. Двора. При пролазу мртвог тијела покојникове испред зимског Дворца на Ријени узвишени Господар дао је израз свога жаљења, Њено Вис. Књагиња Наталија изјавила је своје високо саучешће покојниковој удовици, положивши и вијенац на мртвачком сандуку.

Његово Височанство Књаз Мирко над покојником при растанку и стављајући сандук у вапорићу „Галебу“ у ком је по високој заповиједи и одведен до Радуша, — рече му: „ајде с Богом вјерни служитељу Књаза Нашљедника — мога брата.“

Велика хвала Др. Матановићу на његовом особитом заузимању, а тако и Докторима Огњеновићу и Пери на одзивима и заузимању.

Вјечита наша благодарност свијема Министрима, Држ. Савјетницима, Народним Посланицима, Великосудијама, официрима, председнику Цетињске општине и свему грађанству Цетињском, које у пркос онако хрђавог времена, не жалише свога труда доћи указати нам своје саучешће и мртво тијело покојниково пропратити на челу са свјештенством до Црне Грде.

Пријатељска хвала Шпиру Поповићу, Вуку Вукотићу команд. перј. чете и Ј. Среџановићу перјанику на заузимању и подужој пратњи.

Велика хвала Цеклињанима и свему грађанству вароши Ријеке, које мртво покојниково тијело сретоше оплакаше и са свјештенством, учитељима са ђацима и неколико чиновништва до вапора допратеше.

Тако исто хвала Крњичанима, Годињанима, Бољевићима, Сотонићима, Дулићанима и Трновљанима, који су са својим старешинама при погребу учествовали и вруће покојника ожалили.

Хвала свијема нашим пријатељима, који су било телеграфски било ма којим начином саучествовали у нашој неизлечивој тузи, а особито попу Илији Сп. Поповићу, који је за вријеме болијести покојникове уз њега био.

Особита хвала драгој браћи Сеочанима, који врелим сузама и достојно свога брата ожалише.

Поново свакоме још један пут изјављујемо нашу доживотну благодарност. Сеоца, 28. фебруара 1907.

Ожалошћени: мајка: **Финта**; супруга: **Савета**; кћери: **Милосава**, **Стане**; брат од стрица: командир **Милош Лекић**; са осталом родбином.

Р. 377, бр. 140, 1,1